

2. rész

ÍRTA LÓSKA ESZTER ÉS LÓSKA JÁNOS

Lovas turisztikai TÉRkép

Az Észak-alföldi Régió
lovas turisztikai adottságai

A lovas turisztikai szolgáltatók feltérképezése céljából a Magyar Lovas Turisztikai Szövetség 2015-ben több kutatást is végzett a lovas szolgáltatók körében, melyek alapján a lovas ágazat fejlesztését szolgáló adatbázisok jöhetnek létre. A kérdések legfőképp a lóállományra, a szakemberekre, az infrastrukturális háttérre, a kínálat sokszínűségére és a szolgáltatói

szándék feltérképezésére irányultak. Cikksorozatunk második részében az Észak-alföldi Régió lovas szolgáltatóit és a térség adottságait mutatjuk be lovas turisztikai szempontból.

A régió három megyét ölel fel, Hajdú-Bihart, Jász-Nagykun-Szolnokot és Szabolcs-Szatmár-Bereget. Természetföldrajzi szempontból a táj egységesnek mondható, mégis változatos, melynek

meghatározó része a Hortobágyi Nemzeti Park, a Felső- és Közép-Tisza-vidék nagy része, a Hajdúság és a Nyírség teljes területe, délen pedig a Berettyó-Körös vidéke. A túlnyomó többségben löszös-homokos talaj, a folyók mentén hosszan húzódó füves gátoldalak, a nagy kiterjedésű, érintetlen puszták és a mesebeli erdők a betyárvilág múltjába repítik a térséget lóháton vagy

lovas kocsin felfedezőket. Az Észak-alföldi Régió turizmusát meghatározzák a nevezetes gyógyvizes fürdők, az aktív kikapcsolódási lehetőségek, a kulturális és a gasztronómiai hagyományok, az építészeti emlékek a kunhalmoktól kezdve a tákosi mezítlásas Notre-Dame-ig. Az ország e területe évszázados állat- és lótenyésztési hagyományokkal rendelkezik. A térségben

több kiemelkedő lótenyésztő központ is található. A legismertebb és legnagyobb hagyománnyal rendelkező állomány a több mint 300 éves múltra visszatekintő, állami fenntartású hortobágyi Mátai Ménes. A nóniusz fajta céltudatos tenyésztése az 1880-as években kezdődött el, ekkor lett Máta a térség lótenyésztésének központja. A ménes története szorosan összefonódik a csikós életformával, melynek hagyományait és tradícióit a mai napig őrzi, és turisztikai látványossággént tárja évente több ezer vendég elé. Emellett a lóállomány a természetvédelmi területek kezelésében is meghatározó szerepet tölt be. A pusztai ikonikus csikósa és a Hortobágy Örökös Pásztorai Garai Lajos, akinek szaktudása és vendégszeretete páratlan.

A nóniusz fajtájú lovak mellett a térséghez kötődik a hagyományos magyar lófajták közül a kisbéri félvér szabolcsi tájfajtája, mely továbbra is nagy népszerűségnek örvend a régióban. A Nagykunság területén, a Karcagi Kunlovardában pedig Mészáros Zsolt furiosonorth star ménese található. A régió kiemelkedő tenyésztete továbbá a Tárba István tu-

FOTÓ: Lóska Eszter

lajdonában lévő nyíregyházi Timpex Ménes, ahonnan számos eredményes sportló és tenyésztési díjakat nyert egyed kerül ki több évtizede. Említésre méltó ezenkívül a Fábianházán található Ecsed Ménes, mely a Timpex Méneshez hasonlóan a tenyésztés mellett sportesemények szervezése szempontjából is meghatározó, a törökszentmiklósi Szenttamási Istálló telivértenyésztete, vagy Fülöp

Bálint lovastanyája Paposon, ahol kiemelkedő lovasoktatás folyik saját tenyésztésű kisbéri félvér lovakon.

Lovas szakoktatás tekintetében megemlíthető Kenderesen a Horthy-kastély, mely a régió lótenyésztő szakmunkás képzésének ad helyet.

A régió egyedülálló adottságokkal és hagyományokkal rendelkezik a lovas szolgáltatások leg többét tekintve, de kiemelten alkalmas lovas

túrák szervezésére. Azonban a természetvédelmi területek és a magánerdők megóvása érdekében, valamint a folyók szabályozását szolgáló számtalan csatorna miatt csak olyan túravezető kíséretében javasoljuk a túrázást, aki lovas szakmai tudásán felül ismeri a táj sajátosságait, éghajlati és természeti adottságait. Ilyen lovas túra-vezető a térségben a fehérgyarmati Szabó András, aki a Hortobágytól Szatmárcsekéig

TIMPEX MÉNES (Fotó: Haga Zsuzsa)

és Lónyáig minden lovagolható utat, nevezetességet és kulturális hagyományt ismer. A területen található a 2002-ben és 2005-ben külföldi szakújságírók által a világ tíz legjobb lovastúrája közé sorolt, Lóska János által vezetett Hortobágy-Tokaj túra. Itt található továbbá a legendás Marhatolvajok útja elnevezésű lovastúra is, mely a Hortobágytól Nagyhódosig vezet. A szóbeszéd szerint valaha a betyárok által a Hortobágyról ellopott marhákat innen hajtották „lábon” a szatmári úton, akár a határon túli vidékekre is. A kiváló talajú út vadregényes akácerdők között megbújva halad, átszelve a Guthi erdőt, követve a Tisza, a Szamos és a Túr folyó végtelen gátoldalait. Végighaladva a legendás úton, évszázadokat repülhetünk vissza a múltba, hisz a térségben lakók gondosan őrzik és ápolják gasztronómiai és népművészeti hagyományait.

A térség három megyéjében összesen 50 legális, hatóság

engedéllyel működő szolgáltató működik. Ebből 13 Hajdú-Bihar megyében, 12 Jász-Nagykun-Szolnok megyében, és mintegy 25 szolgáltató található Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Az 50 szolgáltatóból 40 rendelkezik patkós minősítéssel, ebből három lovarda 1 patkós, kettő 2 patkós, huszonhat 3 patkós, hat 4 patkós és mindössze két szolgáltató érte el az 2 patkós minősítést.

Az alkalmassági vizsgát tett lovak tekintetében a megoszlás a következő: a legkevesebb vizsgával rendelkező ló Jász-

Nagykun-Szolnok megyében található, itt 73 ló rendelkezik a szolgáltatáshoz szükséges engedéllyel, így a megyében az átlagos lólétszám szolgáltatónként 6 ló. A következő Hajdú-Bihar megye, ahol összesen 82 lóval végeznek lovas szolgáltatást. Ez átlagosan 6,3 lovat jelent lovardánként. Ezekkel az adatokkal mindkét megye az országos 7,1-es lólétszám alatt marad. Akárcsak a lovardák száma esetében, az átlagos lólétszám tekintetében is Szabolcs-Szatmár-Bereg megye vezet a listát a régió tekintetében, hisz az itt található 196, alkalmassági vizsgát tett lóval elérik a szolgáltatónkénti 7,84 lovat. A regionális átlag 7, alkalmassági vizsgát tett ló lovardánként. A fajták megoszlása tekintetében legnagyobb arányban a köztenyésztésű lovak képviseltetik magukat, közel 30 százalékkal. A lovak 15 százaléka magyar félvér, 10 százaléka kisbéri félvér és 6 százaléka furioso-north star. A többi fajta elenyésző a térségben.

Infrastrukturális szempontból elmondható, hogy összesen 21 fedeles lovarda található a régióban, ebből 5 Hajdú-Bihar megyében, 6 Jász-Nagykun-Szolnok megyében és 10 Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Ez a szám már valamivel magasabb az eddig vizsgált Észak-magyarországi Régiónál.

Lovasoktatásra jogosult személyek tekintetében az 50 szolgáltatóra összesen 104 szakember jut, ez átlagosan két ember lovardánként. Itt azonban fontos elmondani, hogy a jogszabály anomáliája miatt

egy szakember több lovardában is lehet a szolgáltatásért felelős személy, így előfordul, hogy több szolgáltató is megnevezi ugyanazt a szakembert. Ez mindenképpen veszélyforrás, hisz a felelős személynek a szolgáltatás teljes időtartama alatt jelen kell lennie, és felelnie a szolgáltatás biztonságáért és színvonaláért. Hajdú-Bihar megye 13 lovardájában 27 szakember található, Jász-Nagykun-Szolnok megye 12 lovardájában 23, míg Szabolcs-Szatmár-Bereg megye esetében a 25 szolgáltatónál 54 szakember található. Az egyegy átfedést leszámítva ezek a számadatok megfelelnek a minimális kritériumoknak, azonban akárcsak a lólétszám esetében, a színvonalas turisztikai szolgáltatások végzéséhez nem elegendő. A legtöbb régióhoz hasonlóan itt is elmondható, hogy szakképzett oktatók és lovak hiányában a térség mindenképp fejlesztésre szorul egy stabilabb gazdasági alapokon működő, színvonalasabb szolgáltatói terület kialakításának céljából. Akárcsak az ország többi területén, itt is igaz, hogy a szolgáltatók többségének fennmaradásához és működéséhez elengedhetetlen feltétel a lovas szolgáltatásokat igénybe vevők számának növekedése. Ehhez azonban összefogásra és országos szintű programok bevezetésére lenne szükség, mely olyan lehetőséget teremtene a szolgáltatók számára, ami biztosíthatja hosszú távú működésüket.

Az Észak-alföldi Régió hazánk egyik legkiválóbb területe lovas turisztikai szolgáltatások tekintetében, hisz talaja, természeti értékei, lótenyésztési, kulturális és gasztronómiai hagyományai, legendákkal szőtt mindennapjai és az itt élő emberek vendégszeretete egyedülálló. A hazai és a külföldi piacon való érvényesüléshez azonban elengedhetetlen a térség további fejlesztése mind infrastrukturális, mind humán erőforrás, mind lóállomány oldaláról.

BOLYOK-BOX Kft.

www.bolyokbox.hu

**EGYEDI
IGÉNY SZERINTI
lovasboxok tervezése, gyártása,
szerelése tűzihorganyzott
és porszórt kivitelben.**

BOLYOK-BOX

ÓZD

- istállóboxok
- angol boxok
- paddock ajtók, ablakok
- szénatárolók
- szénarácsok
- etetők

3600 Ózd, Ipari Park II. kapu • Hrsz.: 11062, Pf.: 47

Tel./Fax: +36 48/574-214 • Mobil: +36 30/337-1408

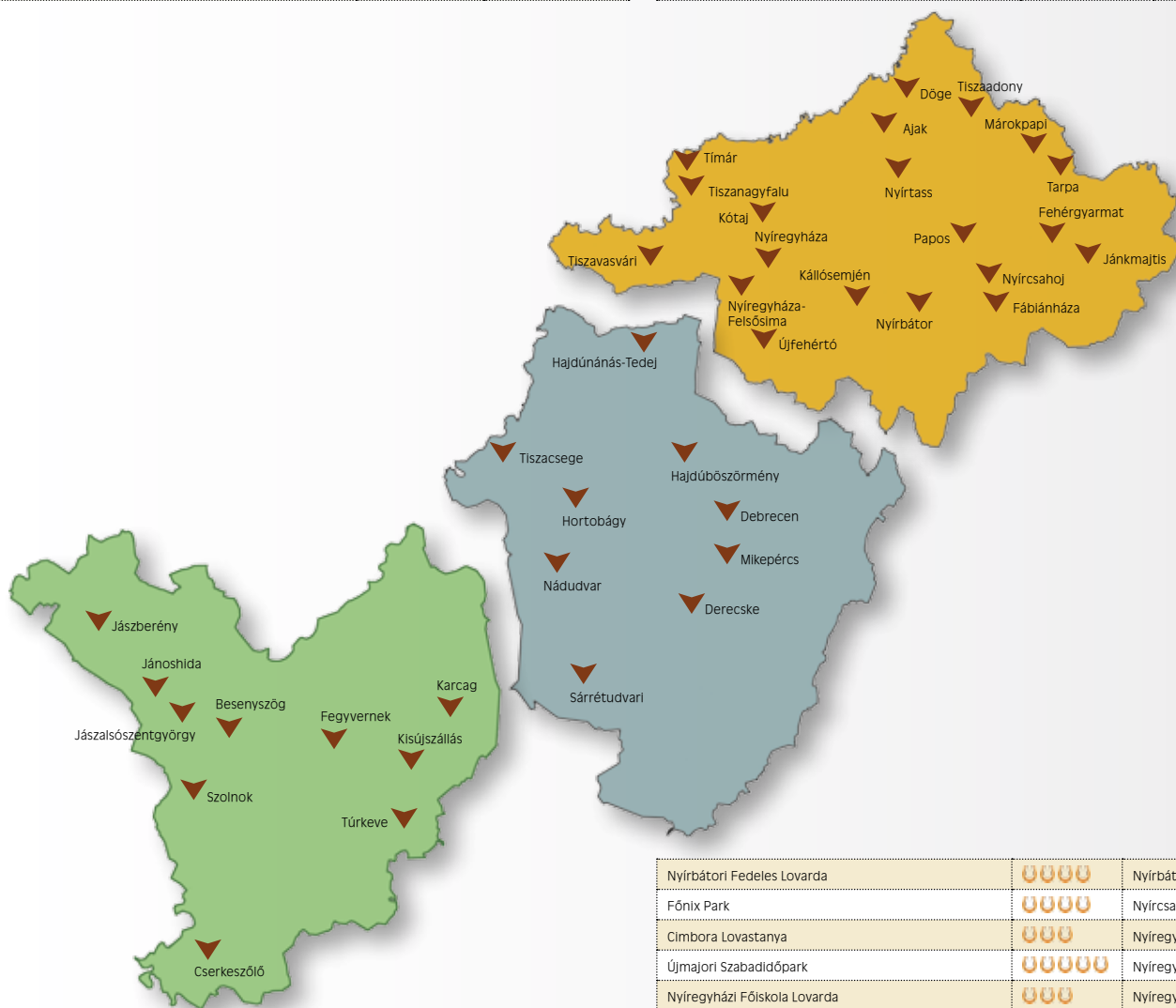
E-mail: bolyki57@freemail.hu

Kapcsolattartó: Bolyki László okl. gépészmérnök, ügyvezető

LOVAGLÁSI LEHETŐSÉGEK az Észak-alföldi Régióban

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE		
Patkószög Lovarda	UUU	Besenyszög
ÉB Dream Horse Ranch Lovasudvar és Apartmanpark	UUU	Cserkeszölő
Fegyverneki Lovas Sportegyesület	UUU	Fegyvernek
Jászföld Hagyományörző Egyesület Lovarda	UUU	Jánoshida
Jászsósztgyörgyi Lovas Centrum és Magyar Udvar	UUU	Jászsósztgyörgy
Jászberényi SE Fogathajtó és Díjugrató Szakosztály Lovardája	U	Jászberény
Ugrin Lovasiskola	UUU	Jászberény
Karcagi Kunlovarda	UUUU	Karcag
Horváth Tanya		Kisújszállás
Milléri Lovastanya Sport Egyesület		Szolnok
Szandaszőlési Lovasudvar Sportegyesület		Szolnok
Fekete István Oktatóközpont	UUU	Túrkeve

HAJDÚ-BIHAR MEGYE		
Debreceni Lovasklub	UUU	Debrecen
Debreceni Nevada Farm Szabadidő és Sportegyesület	U	Debrecen
Equinor Lovarda	UUU	Debrecen
ARBO Lovarda	UUU	Debrecen
Debreceni Lovasakadémia Közhasznú Nonprofit Kft.	UUU	Debrecen
Kiss Iskolabútor Kft.	UU	Derecske
Lépcsőről-lépcsésre Lovarda	U	Hajdúböszörmény
Tedeji Fedeles Lovarda	UUU	Hajdúnánás-Tedej
Mátai Ménes	UUUUU	Hortobágy
Sullszervíz Kft.		Mikepércs
Dávid és Társa Bt.		Nádudvar
Sárréti Pegazus Lovarda	UUU	Sárrétudvari
Carmen Lovas Udvar	U	Tiszacsege

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE		
Mózes Lovaspark	UUU	Ajak
Ameko Lovasklub	UUUU	Döge
Rétközi Turistaház és Lovarda		Döge
Ecserd Ménes	UUUU	Fábiánháza
Szabó Lovasudvar	UUU	Fehérgyarmat
Szatmári Lovas Major	UU	Jánkmajtis
Nemeserdő Lovastanya és Vendégház	UUU	Kállósemjén
Kistáltos Lovasudvar	UUU	Kótaj
Beregi Futrinka Lovas Élmenypark	UUU	Márokpapi

Nyírbátori Fedeles Lovarda	UUUU	Nyírbátor
Főnix Park	UUUU	Nyírcsaholy
Cimbora Lovastanya	UUU	Nyíregyháza
Újmajori Szabadidőpark	UUUUU	Nyíregyháza
Nyíregyházi Főiskola Lovarda	UUU	Nyíregyháza
El-Vándorló Lovastanya	UUU	Nyíregyháza
El-Vándorló Lovastanya	UUU	Nyíregyháza
Caballus Lovasmajor	UUU	Nyíregyháza-Felsősíma
Técsy Sporthorses	UUU	Nyírtass
Fülp-tanya Lovasklub	UUUU	Papos
Bereg-Ménes Kft.		Tarpa
Kapl Lovastanya	UUU	Tiszaadony
Kissbíró Lovasmajor	UUU	Tiszanagyfalu
Pampuch Kft.		Tiszavasvári
Búzavirág Lovasudvar		Tímár
Fedeles Lovarda	UUU	Újfehértó